

Sygn. akt I UK 352/11

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Teresa Flemming-Kulesza (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania J. W.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o rentę rolną w związku z wypadkiem,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 kwietnia 2012 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 6 kwietnia 2011 r.,

oddala skargę kasacyjną.

Uzasadnienie

Wyrokiem z dnia 13 kwietnia 2010 r. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie J. W. od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddziału Regionalnego w K. z dnia 6 grudnia 2007 r., którą odmówiono mu prawa do dalszej

renty rolniczej. Poza sporem było, że wnioskodawca, urodzony 28 lipca 1952 r., podlegał rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu w latach 1990 - 1993 jako domownik rolnika. W okresie od 1 stycznia 1994 r. do 30 września 2007 r. pobierał rentę rolniczą. Na podstawie opinii biegłych specjalistów z zakresu chirurgii, reumatologii, gastroenterologii, kardiologii i psychiatrii Sąd Okręgowy ustalił, że występujące u wnioskodawcy schorzenia, tj. zapalenie dwunastnicy, naczyniak wątroby wymagający dalszej diagnostyki, stan po zszyciu pękniętego wrzodu dwunastnicy w 2002 r., przepuklina pachwinowa obustronna, zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa bez - upośledzenia funkcji, bez objawów korzeniowych i ubytkowych, żyłki kończyn dolnych bez cech przewlekłej niewydolności żyłnej, obustronne przepukliny pachwinowe wolne, nadciśnienie tętnicze w stanie wydolności krążenia, choroba wrzodowa dwunastnicy, nadciśnienie w wywiadzie, stan po perforacji wrzodu odźwiernika leczonym operacyjnie, nadciśnienie tętnicze II st., obserwacja w kierunku choroby niedokrwiennej serca, zaburzenia rytmu w wywiadzie oraz zaburzenia emocjonalne o obrazie przygnębienno-dysforycznym - warunkowane sytuacyjnie i nieznacznym podłożem organicznym nie czynią go całkowicie niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym. Sąd Okręgowy uznał, iż w myśl przepisów art. 21 i art. 22 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jedn. Dz.U. z 2008 r., Nr 50, poz. 291), w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie. W ocenie Sądu opinie biegłych sądowych stanowią miarodajny dowód w sprawie, ponieważ wnioskodawca został poddany badaniom lekarskim pod kątem wszystkich zgłaszanych schorzeń. Biegli lekarze sądowi stwierdzili jednoznacznie, że nie jest on całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym. Biegli sporządzili opinie na podstawie dokumentacji lekarskiej przedłożonej do akt sprawy oraz nadesłanej w czasie postępowania sądowego, a przede wszystkim badania wnioskodawcy.

Na skutek apelacji wnioskodawcy Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2011 r. oddalił jego apelację. Sąd stwierdził, że istotę sporu w niniejszej sprawie stanowiło ustalenie, czy wnioskodawca spełnia przesłanki uprawniające go do pobierania renty rolniczej, określone w przepisach ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu

społecznym rolników (tekst jednolity: Dz.U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.), a w szczególności czy jest on osobą całkowicie niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym w związku z wypadkiem przy pracy rolniczej bądź z ogólnego stanu zdrowia. Stosownie do treści art. 21 ust. 1 powołanej ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji, tj. 6 grudnia 2007 r., renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez wymagany ustawą okres, jest trwale lub okresowo całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała w okresie podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu lub w okresach, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2, lub nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów. Z kolei w myśl art. 21 ust. 4 cytowanej ustawy, jeżeli całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, warunek, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, uważa się za spełniony, jeżeli ubezpieczony posiada jakikolwiek okres ubezpieczenia emerytalno-rentowego, który obejmuje dzień wypadku lub dzień zachorowania na rolniczą chorobę zawodową. Definicję całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym zawiera art. 21 ust. 5 ustawy, zgodnie z którym za całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym uważa się ubezpieczonego, który z powodu naruszenia sprawności organizmu utracił zdolność do osobistego wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe pozwoliło na stwierdzenie, że schorzenia wnioskodawcy nie czynią go niezdolnym do pracy w gospodarstwie rolnym. Powołani przez ten Sąd biegli zapoznali się z całokształtem zgromadzonej w niniejszej sprawie dokumentacji medycznej dotyczącej przebiegu leczenia stwierdzonych u niego schorzeń i wzięli pod uwagę zarówno charakter jak i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu, jak również sprawność psychofizyczną, a wszystko w kontekście możliwości wykonywania przez niego pracy w gospodarstwie rolnym. Sąd stwierdził, że podstawą przyznania wnioskodawcy w 2004 r. ostatniej renty rolniczej były zmiany zwyrodnieniowe pourazowe stawu skokowego lewego ze znacznym ograniczeniem ruchomości i funkcji podporowej kończyny dolnej lewej (k. 60-63 akt rentowych).

Natomiast obecnie, w ocenie biegłego z zakresu chirurgii, u wnioskodawcy nie występuje ograniczenie sprawności w stopniu pozwalającym na przyjęcie okresowej lub trwałej całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym. Może on jedynie wymagać okresowej rehabilitacji ruchowej i farmakoterapii, ale sprawność ruchowa stawów kręgosłupa, siła mięśniowa i zborność ruchów jest zachowana. Również pozostali biegli specjaliści z zakresu reumatologii, gastroenterologii, kardiologii i psychiatrii, biorąc pod uwagę stopień nasilenia występujących u wnioskodawcy schorzeń, jednoznacznie stwierdzili jego pełną zdolność do wykonywania pracy rolniczej. W ocenie Sądu Apelacyjnego ustalenie przez Sąd pierwszej instancji, że wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym jest prawidłowe, ponieważ dokonane zostało w oparciu o wnikliwą i wszechstronną ocenę stanu zdrowia wnioskodawcy pod kątem możliwości wykonywania pracy rolniczej. Tym samym wnioskodawca nie spełnia przesłanki z art. 21 ust.1 pkt 2 powołanej wyżej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, od której uzależnione jest prawo do renty rolniczej.

Od powyższego orzeczenia wnioskodawca wniósł skargę kasacyjną zaskarżając wyrok Sądu drugiej instancji w całości. W skardze zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa materialnego - art. 21 ust. 1 pkt 2, ust. 6 i 7 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. z 2008 r., Nr 50, poz. 291 ze zm.) poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w poglądzie, że osoba cierpiąca na wiele schorzeń nie jest osobą niezdolną do pracy jeśli poszczególne schorzenia badane z osobna nie wskazują na taką niezdolność, a nadto na przyjęciu że wnioskodawca jest zdolny do pracy w gospodarstwie rolnym, pomimo że wymaga on leczenia operacyjnego oraz ujawniło się wiele nowych schorzeń; art. 20, 21 i 22 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez ich niezastosowanie w niniejszej sprawie. Ponadto powołał naruszenie przepisów postępowania - art. 227 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie całego materiału dowodowego w tej sprawie, a w szczególności dowodów co do faktów mających istotne znaczenie w tej sprawie, to jest: wypadku wnioskodawcy w gospodarstwie rolnym w 1992 r. i jego skutków, w tym powikłań, w zakresie możliwości osobistej pracy wnioskodawcy na gospodarstwie rolnym, w sytuacji gdy sprawa dotyczyła

przyznania renty z tego tytułu; dokumentacji znajdującej się w aktach KRUS, zwłaszcza k.13, 14, 15-16, 28, 36 - 37, 42, 43, 60 wskazującej na faktyczne schorzenia wnioskodawcy, ich przebieg i rokowania (zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa), oraz opinii biegłych, a zwłaszcza ich wniosków wydanych w poprzednim postępowaniu przed Sądem Okręgowym do sygn. akt VI U /.../; dokumentacji dostarczonej do akt niniejszej sprawy przez wnioskodawcę, a w szczególności k. 69, 70, 71, 74, 80, 93, 98 wskazującej na to, że wnioskodawca jest osobą niezdolną do pracy w gospodarstwie rolnym (jak również do podjęcia innej pracy zarobkowej), w sytuacji gdy dotychczasowy przebieg chorób wnioskodawcy, ich rozwój, efekty leczenia (konieczność operacji i diagnostyki) wskazuje na stan zaawansowania chorób i możliwości pracy wnioskodawcy; art. 217 k.p.c. w związku z art. 236, art. 233 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. polegające na braku rozstrzygnięcia o dopuszczeniu czy też odmowie dopuszczenia przedłożonych przez wnioskodawcę dokumentów, w sytuacji gdy Sąd powinien wypowiedzieć się co do wniosku dowodowego strony - tak wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2008 r. sygn. akt II PK 125/2007 (OSNP 2009/5-6 poz. 66); art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń istnienia przesłanek z art. 21 i 22 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników wyłącznie na podstawie opinii biegłych lekarzy, w sytuacji gdy „kwalifikacja niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym należy do sfery prawa, a nie do oceny biegłych lekarzy sądowych” - tak Sąd Najwyższy w wyroku z 10 czerwca 1997 r. sygn. akt II UKN 180/97, to znaczy dokonanie ustaleń faktycznych wyłącznie w oparciu o opinie biegłych z pominięciem pozostałego materiału dowodowego; nieuwzględnieniu całego materiału dowodowego w sprawie, jak również brak wszechstronnej oceny wszystkich dowodów zgromadzonych w aktach sprawy; art. 227 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. poprzez przyjęcie, że opinie biegłych lekarzy „zawierają wyczerpujące i przekonujące uzasadnienia wysuniętych wniosków”, podczas gdy opinie te nie uwzględniają dokumentacji medycznej w sprawie jaka znajdowała się w aktach KRUS, rozpoznanych schorzeń wnioskodawcy m.in. neurologicznych, a zwłaszcza opinia z k. 28, która pomija fakt wypadku wnioskodawcy w 1992 r. i schorzeń będących

następstwem tego wypadku - przede wszystkim artropatia pourazowa lewego stawu skokowego, które przez 15 lat były podstawą do wypłaty wnioskodawcy renty rolniczej; opinie te są przekonujące, podczas gdy są one sprzeczne z rozpoznaniem schorzeń wnioskodawcy i wynikami jego badań, pobytami w szpitalu, m.in. opinie te podzielają ostatnią opinię lekarzy KRUS, który rozpoznał złamanie kości pięty lewej bez przemieszczenia, podczas gdy jak wynika z akt KRUS i dotychczasowej dokumentacji medycznej, wnioskodawca doznał złamania z przemieszczeniem w wyniku czego nastąpiły dalsze komplikacje zdrowotne uniemożliwiające pracę w gospodarstwie rolnym; art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. oraz w związku z art. 21 i 22 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez przyjęcie, że zgłoszone przez wnioskodawcę zarzuty do opinii psychiatrycznej nie były merytoryczne, a w związku z tym nie wymagały one wyjaśnienia; pominięcie dowodu z opinii biegłego neurologa, pomimo że zgłaszane dolegliwości, w tym zawroty głowy, skierowania do szpitala z przyczyn neurologicznych, jak również pośrednio opinie biegłych (zaburzenia pamięci, równowagi) wskazywały na konieczność powołania biegłego tej specjalności; art. 278 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 382 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powołanie kolejnej opinii biegłego neurologa może nastąpić wyłącznie wówczas, gdy którykolwiek z powołanych wcześniej biegłych wskazałby na konieczność przeprowadzenia opinii z tego zakresu, a biegli nie rozpoznali takich schorzeń, w sytuacji gdy zarówno z dokumentacji dostarczonej przez wnioskodawcę, a przede wszystkim z dokumentacji akt KRUS w tym opinii biegłych w sprawie przed Sądem Okręgowym do sygn. akt VI U /.../, wynika że wnioskodawca od szeregu lat cierpi na schorzenia neurologiczne; art. 232 zdanie 2 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. oraz w związku z art. 21 i 23 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez niedopuszczenie dowodu ze wspólnej - jednej opinii biegłych, która oceniłaby sprawność organizmu wnioskodawcy jako całości, uwzględniając ilość schorzeń wnioskodawcy (ich pogłębianie się), czas ich trwania, z uwzględnieniem specyfiki pracy na gospodarstwie rolnym; art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niepodanie jakie przesłanki spowodowały pominięcie całego materiału dowodowego w tej sprawie, w

szczegółności akt KRUS i dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę oraz z jakich przyczyn nie uwzględniono faktu, że w 1992 r. wnioskodawca w wyniku wypadku w gospodarstwie rolnym doznał urazów, które były podstawą wypłaty renty rolniczej przez prawie 15 lat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna okazała się nieuzasadniona. W niniejszej sprawie aktualne jest stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 grudnia 1998 r., II UKN 396/98, (OSNP 2000/4/161), zgodnie z którym jeżeli w odniesieniu do ustaleń faktycznych wymagających specjalistycznej wiedzy sąd zasięgnął opinii biegłych, to ewentualne powołanie jeszcze innych biegłych, można by uznać za powinność sądu tylko wtedy, gdy pierwotna opinia budzi istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazuje nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych. Podobne poglądy były już wielokrotnie przedstawiane - patrz: wyrok z dnia 7 października 1998 r., II UKN 248/98 (OSNAPiUS 1999 r. Nr 20, poz. 666); wyrok z dnia 2 czerwca 1998 r., II UKN 88/98 (OSNAPiUS 1999 r. Nr 11, poz. 373); wyrok z dnia 16 grudnia 1997 r., II UKN 406/97 (OSNAPiUS 1998 r. Nr 21, poz. 643); wyrok z dnia 14 grudnia 1997 r., II UKN 394/97 (OSNAPiUS 1998 r. Nr 20, poz. 614); wyrok z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97 (OSNAPiUS 1998 r. Nr 13, poz. 408). Rozwijając powyższe stanowisko wskazać należy, że przepis art. 278 § 1 k.p.c. przewiduje, że w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd może wezwać jednego lub kilku biegłych w celu zasięgnięcia opinii. Mimo fakultatywnej formuły przytoczonego przepisu, sąd musi zwrócić się do biegłego, jeśli dojdzie do przekonania, że okoliczność mająca istotne znaczenie dla prawidłowego rozstrzygnięcia sprawy może zostać wyjaśniona tylko w wyniku wykorzystania wiedzy osób mających specjalne wiadomości. W takim przypadku dowód z opinii biegłego z uwagi na składnik wiadomości specjalnych jest dowodem tego rodzaju, że nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową ani wnioskowaniem na podstawie innych ustalonych faktów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1999 r., I CKN 223/98, Wokanda 2000 nr 3, poz. 7). W niniejszej sprawie skarżący nie widzi

różnicy pomiędzy oceną przeprowadzonych dowodów a oceną prawną ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Dlatego też formułuje nieuprawniony wniosek, że odmowa możliwości dokonania przez sąd oceny opinii biegłych według kryteriów logicznego myślenia, wiedzy powszechnej i doświadczenia życiowego ogranicza w istocie kognicję sądu do kwestii proceduralnych i oddaje biegłym władzę sądowniczą. Wskazać należy, że specyfika oceny dowodu z opinii biegłego wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Odwołanie się przez sąd do tych kryteriów oceny stanowi więc wystarczające i należyte uzasadnienie przyczyn uznania opinii biegłego za przekonującą. Nie budzi wątpliwości, że w sprawie, której przedmiotem jest prawo do świadczenia rentowego z rolniczego ubezpieczenia społecznego, warunkująca powstanie tego prawa i będąca elementem ustaleń faktycznych ocena niezdolności do pracy wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłych posiadających odpowiednią wiedzę medyczną adekwatną do rodzaju schorzeń osoby zainteresowanej. Wprawdzie w ramach przyznanej sądowi swobody w ocenie dowodów może on i powinien poddać opinie biegłych stosownej weryfikacji dla uznania ich za przekonujące bądź podlegające dyskwalifikowaniu, jednakże nie może opierać się wyłącznie na własnej wiedzy, oderwanej od specjalistycznej wiedzy medycznej. W żadnym wypadku opinia biegłych, która sądowi nie przekonała, nie może być weryfikowana, a zwłaszcza dyskwalifikowana w całości bądź w zakresie wniosków końcowych, bez posłużenia się wiedzą specjalistyczną. Taka weryfikacja zgodnych stanowisk wszystkich wydanych w sprawie opinii, nie wyłączając orzeczeń wydanych w postępowaniu przed organem rentowym, jest niedopuszczalna. W konsekwencji sąd nie może - wbrew opinii biegłych, dostarczających sądowi wiedzy specjalistycznej koniecznej do dokonania oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o świadczenie rentowe, w tym rodzaju występujących schorzeń, stopnia ich zaawansowania i nasilenia związanych z nimi dolegliwości, stanowiących łącznie o zdolności do wykonywania pracy rolniczej bądź braku takiej zdolności - oprzeć się na własnym przekonaniu, zasadach logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej, które to

kryteria ze zrozumiałych względów nie obejmują specjalistycznej wiedzy medycznej (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2000 r., II UKN 498/99, OSNAPiUS 2001 nr 19, poz. 597 i z dnia 7 lipca 2005 r., II UK 277/04, OSNP 2006 nr 5-6, poz. 97 oraz powołane w nim orzecznictwo). Ponadto nakaz wzięcia za podstawę wyrokowania stanu rzeczy z chwili zamknięcia rozprawy zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c., w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych należy rozumieć z uwzględnieniem specyfiki postępowania w takiej sprawie. Stan rzeczy, o którym jest mowa w przepisie art. 316 § 1 k.p.c. należy odnosić do przedmiotu sporu. W sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiotem sporu jest przedmiot rozstrzygnięcia zaskarżonej decyzji, mówiąc w pewnym uproszczeniu – prawidłowość tej decyzji. Gdy decyzja jest zaskarżona z tego powodu, że ubezpieczony kwestionuje przyjętą za podstawę decyzji ocenę jego zdolności (niezdolności) do pracy stan rzeczy, który sąd winien wziąć pod uwagę w tej kwestii należy odnieść do daty wydania decyzji. W razie podniesienia okoliczności, które powstały po dacie wniesienia odwołania, sąd pierwszej instancji nie może orzec na ich podstawie, tak jakby nakazywała norma z art. 316 § 1 k.p.c. lecz winien jest uchylić decyzję, przekazać sprawę organowi rentowemu i umorzyć postępowanie (art. 477¹⁴ § 4 k.p.c.). Gdy nowe okoliczności podnoszone są w postępowaniu apelacyjnym, tak jak to było w tej sprawie, sąd drugiej instancji nie może wziąć ich za podstawę wyrokowania. Skarżący przedłożył w postępowaniu apelacyjnym zaświadczenie (karta informacyjna leczenia szpitalnego) i wyniki badań z okresu późniejszego nie tylko od daty decyzji lecz i od wyroku Sądu pierwszej instancji. Podnosi on wprawdzie w skardze, że owe zaświadczenie i wyniki obrazują te same schorzenia, które były przedmiotem oceny w postępowaniu przed organem rentowym i przed Sądem pierwszej instancji, jednakże stan jego zdrowia a ściślej jego zdolność do pracy rolniczej w dacie wydania zaskarżonej decyzji nie mogą podlegać ocenie na podstawie okoliczności tak odległych od daty decyzji. Gdyby okazało się, że stał się on ponownie niezdolny do takiej pracy, może to być przedmiotem odrębnego postępowania, a w tej sprawie nie mogło stanowić podstawy wyrokowania przez Sąd drugiej instancji. Stan zdrowia co za tym idzie zdolność do pracy są zmienne, również w razie występowania schorzeń przewlekłych, jak w przypadku ubezpieczonego. Zatem nie jest uzasadniony zarzut

wydania rozstrzygnięcia przez Sąd drugiej instancji z pominięciem oceny dowodów w postaci przedłożonej dokumentacji przez ubezpieczonego. W niniejszej sprawie biegli sądowi zapoznali się z całokształtem zgromadzonej w niniejszej sprawie dokumentacji medycznej dotyczącej przebiegu leczenia stwierdzonych u skarżącego schorzeń i wzięli pod uwagę zarówno charakter jak i przebieg procesów chorobowych oraz ich wpływ na stan czynnościowy organizmu, jak również sprawność psychofizyczną, a wszystko w kontekście możliwości wykonywania przez niego pracy w gospodarstwie rolnym. Z kolei powołane w skardze kasacyjnej argumenty stanowią polemikę z sądową oceną dowodów. Dokonanie innych ustaleń odmiennych od ustaleń sądu pierwszej instancji byłoby dopuszczalne i uzasadnione w szczególności wtedy, gdyby dowody przeprowadzone przez Sąd pierwszej instancji nie miały jednoznacznej wymowy, a ocena tego sądu była oczywiście błędna. Zatem przedstawione w skardze argumenty co do trafności oceny dokonanej przez sąd drugiej instancji, nie uzasadniają stanowiska, że Sąd ten wykroczył poza granice określone w art. 233 § 1 k.p.c., i nie dają wystarczających podstaw do zajęcia przez Sąd Najwyższy odmiennego stanowiska.

Z powyższych względów skarga kasacyjna podlega oddaleniu na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.